

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף השפות
הפיקוח על הוראת העברית

כ"ג בתשרי תש"ף
22 באוקטובר 2019

לכבוד:

המורים לעברית בחטיבה העליונה

חוזר מיוחד לקראת בחינת הבגרות בעברית תש"ף – דף עזר לבחינה

כפי שפורסם [בחוזר המפמ"ר](#) להוראת העברית בחטיבות העליונות תש"ף, יצורף דף עזר לנבחן בבחינת הבגרות. מטרתו של דף העזר היא לאפשר למידה המבוססת על הבנה מעמיקה של המושגים הלשוניים על פני שינון מונחים. דף העזר מבוסס על הרציונל של **העיצוב האוניברסלי בחינוך (Universal Design)** שמשמעו הוא הבניית סביבה לימודית ואימוץ דרכי הוראה-למידה-הערכה באופן שבו הן יהיו נגישות ומותאמות במידה המרבית לכלל אוכלוסיית התלמידים.

דף העזר יהיה נספח לשאלון ויצורף לו, ובכך יינתן פתרון לתלמידים אשר עיקר הקושי שלהם אינו בהבנת החומר, אלא בארגון, אחסון ובשליפת המושגים.

דף העזר בגרסתו הסופית, כפי שיצורף לשאלון הבגרות, מובא בחוזר זה.

הערות כלליות:

- דף העזר יצורף כנספח לשאלונים 11281 ו-11271 (השאלון הכללי והשאלון המותאם) במועדי תש"ף 2020: חורף, קיץ וחצב'ברק. לא יותר לנבחנים לצרף דף עזר פרטי, בית-ספרי וכיוצא בזה. שימוש בחומר עזר אחר, זולת דף העזר שיצורף בנספח הבחינה, אסור בהחלט.
- בתום שנה"ל תש"ף תיבחן יעילותו ונחיצותו של דף העזר ויוחלט אם לצרפו לבחינה גם בעתיד.
- דף העזר אינו תחליף לתוכנית הלימודים ואינו כולל את כל התכנים והידע הנדרשים לבחינת הבגרות. התכנים המחייבים את התלמיד לבחינה מפורטים בחוזר המפמ"ר (עמודים 11-16).

לעניין השימוש בדף העזר במהלך ההוראה יובהר כי איננו רואים פסול בהטמעת הידע הלשוני בדרך של שינון ובהיעזרות בתומכי זיכרון למיניהם, בייחוד בשלבים המוקדמים של הלמידה, ואיננו ממליצים לוותר עליהם כליל. לכן חשוב כי היעזרות בדף העזר תיעשה רק בשלבים המתקדמים של ההוראה וההיבחנות.

בברכה,
תומר בוזמן
מפמ"ר עברית

העתקים:

מר משה זעפרני, מנהל אגף שפות - המזכירות הפדגוגית
המדריכות המרכזות לעברית במחוזות

דף עזר לבחינה

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	א קמץ	א חטף פתח
e סגול	א צירי חסר א צירי מלא	א חטף סגול
i חיריק חסר	א חיריק מלא	
o קמץ קטן	א חולם חסר א חולם מלא	א חטף קמץ
u קובוץ	א שורוק	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
מדבר	נוכח	נסתר	יחיד
מדברת	נוכחת	נסתרת	יחידה
מדברים	נוכחים	נסתרים	רבים
מדברות	נוכחות	נסתרות	רבות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי, נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נשוא, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן (מצב), תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

מבני משפט מיוחדים: נשוא סתמי, נשוא מורחב, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פעל (פעל), נפעל (נפעל), הפעיל (הפעיל), הפעל (הופעל), פעל (פיעל), פעל (פועל), התפעל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פ"צ (חפ"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"ו/י (נפ"ו/י), נחי ל"י (נל"י), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י)

גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת - שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הלחם (הרכב) בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוג צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה